

กสม. ๑

รายงานผลการตรวจสอบ
การละเมิดสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕

รายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๗๙/๒๕๖๕

เรื่อง การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมอันเกี่ยวเนื่องกับเสรีภาพในการประกอบอาชีพ กรณีกล่าวอ้างว่าบริษัทเอกชนกำหนดเงื่อนไขให้ผู้สมัครงานตรวจเชื้อเอชไอวีก่อนรับเข้าปฏิบัติงาน

ผู้ร้อง ปกปิดชื่อ

ผู้ถูกร้อง บริษัท ██████████

๑. ความเป็นมา

ผู้ร้องได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามคำร้องที่ ๗๒/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๕ กล่าวอ้างว่า ผู้ร้องได้สมัครงานกับผู้ถูกร้องในตำแหน่งพนักงานขายเครื่องดื่ม โดยมีหน้าที่เสนอขายไวน์บรรจุขวดให้กับร้านอาหารและบริษัทต่าง ๆ ต่อมา ผู้ร้องได้รับแจ้งว่าเป็นผู้ผ่านการคัดเลือกเข้าทำงานในตำแหน่งดังกล่าว โดยให้เข้ารับการตรวจสุขภาพ รวมถึงตรวจหาเชื้อเอชไอวี (Human Immunodeficiency Virus-HIV)^{*} พร้อมทั้งนำส่งรายงานผลการตรวจสุขภาพดังกล่าวให้ผู้ถูกร้องทราบในวันทำสัญญาจ้าง ผู้ร้องเกรงว่าผู้ถูกร้องจะนำเงื่อนไขในการติดเชื้อเอชไอวีมาเป็นเหตุผลในการเลือกรับบุคคลเข้าปฏิบัติงาน ซึ่งอาจเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล จึงขอให้ตรวจสอบ

๒. การพิจารณาคำร้องเบื้องต้น

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาจากข้อเท็จจริงเบื้องต้นแล้วเห็นว่า พฤติการณ์ตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้างเป็นกรณีเกี่ยวกับการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมอันเกี่ยวเนื่องกับเสรีภาพในการประกอบอาชีพ ซึ่งอยู่ในหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖

/๓. การตรวจสอบ...

^{*} เอชไอวี (Human Immunodeficiency Virus-HIV) เป็นเชื้อไวรัสที่ทำลายระบบภูมิคุ้มกันของคน คือ เซลล์เม็ดเลือดขาวซีดีโฟร์ (CD4 cells) หรือ ทีเซลล์ (T cells) ซึ่งทำหน้าที่ป้องกันร่างกายจากการติดเชื้อ เมื่อเชื้อไวรัส HIV ทำลายเม็ดเลือดขาว CD4 จนมีปริมาณไม่เพียงพอ เป็นสาเหตุให้เกิดอาการภูมิคุ้มกันบกพร่อง (สืบค้นจากเว็บไซต์กรมควบคุมโรค https://ddc.moph.go.th/disease_detail.php?d=59 สืบค้นเมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๖๕)

๓. การตรวจสอบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยพิจารณาจากการชี้แจงข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน ดังต่อไปนี้

๓.๑ ประกาศกระทรวงแรงงาน เรื่อง การป้องกันและการบริหารจัดการด้านเอตส์ ในสถานประกอบกิจการ ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

๓.๒ บันทึกถ้อยคำของผู้ร้องต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๕

๔. ความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติพิจารณาคำร้อง ข้อเท็จจริงจากฝ่ายผู้ร้อง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งบทบัญญัติของกฎหมาย และหลักสิทธิมนุษยชนที่เกี่ยวข้องแล้ว ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ร้องได้สมัครงานกับผู้ถูกร้องในตำแหน่งพนักงานขายเครื่องดื่ม โดยมีหน้าที่เสนอขายไวน์บรรจุขวดให้กับร้านอาหารและบริษัทต่าง ๆ ต่อมาผู้ร้องได้รับแจ้งว่าเป็นผู้ผ่านการคัดเลือกเข้าทำงานในตำแหน่งดังกล่าว โดยให้เข้ารับการตรวจสุขภาพ รวมถึงตรวจหาเชื้อเอชไอวี พร้อมทั้งนำส่งรายงานผลการตรวจสุขภาพดังกล่าวให้ผู้ถูกร้องทราบในวันทำสัญญาจ้าง ถึงแม้ว่ากระทรวงแรงงานจะมีประกาศห้ามมิให้นายจ้างให้ผู้สมัครงานตรวจหาเชื้อเอชไอวีหรือแสดงหลักฐานว่าไม่ติดเชื้อเอชไอวี^๒ ก็ตาม อย่างไรก็ตาม กรณีดังกล่าวผู้ร้องประสงค์จะยุติเรื่องร้องเรียน เนื่องจากผู้ถูกร้องได้รับผู้ร้องเข้าทำงานแล้ว

/โดยมิได้...

^๒ ประกาศกระทรวงแรงงาน เรื่อง การป้องกันและการบริหารจัดการด้านเอตส์ในสถานประกอบกิจการ ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๖๓

ข้อ ๒ ให้นายจ้างจัดให้มีการคุ้มครองและส่งเสริมการอยู่ร่วมกันในสถานประกอบกิจการอย่างเท่าเทียมกัน และขจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนงานและผู้สมัครงาน ลูกจ้างผู้ติดเชื้อเอชไอวี ลูกจ้างผู้ป่วยเอตส์ และผู้ได้รับผลกระทบจากเอตส์ ดังต่อไปนี้

(๑) การรับสมัครงานและการจ้างงานต้องไม่มีการตรวจหาการติดเชื้อเอชไอวีหรือการแสดงหลักฐานว่าไม่ติดเชื้อเอชไอวี และต้องไม่อ้างการติดเชื้อเอชไอวีเพื่อคัดเลือกคนงานและผู้สมัครงาน ลูกจ้างหรือเพื่อเป็นเงื่อนไขในการจ้างงาน หรือเป็นหลักเกณฑ์ตัดสินว่าคนงานและผู้สมัครงาน ลูกจ้าง ขาดคุณสมบัติในการจ้างงาน

(๒) สนับสนุนผู้ติดเชื้อเอชไอวีและผู้ป่วยเอตส์ให้ทำงาน และมีความก้าวหน้าในการทำงานโดยไม่เลือกปฏิบัติ

(๓) ส่งเสริมสิทธิในการรักษาความลับส่วนบุคคลและจัดให้มีระบบการเก็บรักษาข้อมูลส่วนบุคคลของลูกจ้างที่ติดเชื้อเอชไอวีและลูกจ้างผู้ป่วยเอตส์

(๔) จัดให้มีผู้รับผิดชอบงานด้านโรคเอตส์ในสถานประกอบกิจการอย่างเป็นรูปธรรม

(๕) ส่งเสริมและสนับสนุนให้นายจ้าง ผู้บริหาร และลูกจ้างมีทัศนคติที่ดีต่อลูกจ้างผู้ติดเชื้อเอชไอวี ลูกจ้างผู้ป่วยเอตส์ และผู้ได้รับผลกระทบจากโรคเอตส์

โดยมิได้นำเหตุแห่งการติดเชื้อเอชไอวีมาปฏิเสธไม่รับผู้ร้องเข้าปฏิบัติงานแต่อย่างใด ปัจจุบันผู้ร้องอยู่ระหว่างทดลองงานเป็นระยะเวลา ๑๑๙ วัน โดยผู้ร้องได้ลงลายมือชื่อในบันทึกถ้อยคำของผู้ร้องต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๕ ไว้เป็นหลักฐานด้วยแล้ว สำหรับสาเหตุที่ผู้ร้องร้องเรียนมาเนื่องจากมีความกังวลและเคยเห็นจากภาพข่าวว่าคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้ตรวจสอบกรณีในลักษณะนี้และเห็นว่าการปฏิเสธไม่รับบุคคลเข้าทำงานด้วยเหตุแห่งการติดเชื้อเอชไอวีเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนและทำให้บุคคลดังกล่าวสามารถเข้าทำงานได้ ผู้ร้องจึงร้องเรียนเพื่อขอให้ตรวจสอบไว้ก่อน

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเป็นกรณีตามมาตรา ๓๙ (๗) ประกอบมาตรา ๓๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐^๓ และข้อ ๑๗ วรรคสอง (๒) และ (๔) ของระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม^๔ ซึ่งกำหนดให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสั่งยุติเรื่อง หากเป็นเรื่องที่ผู้ร้องประสงค์ขอลถอนเรื่องร้องเรียน หรือผู้ได้รับความเสียหายไม่ประสงค์ให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตรวจสอบ

/๕. มติ...

^๓พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรา ๓๙ ภายใต้บังคับมาตรา ๖ ห้ามมิให้คณะกรรมการรับเรื่องที่คณะกรรมการ พิจารณาแล้วเห็นว่า มีลักษณะดังต่อไปนี้ไว้พิจารณา

๑) ๒)

๑) ๒)

(๗) เรื่องอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่ความปรากฏในภายหลังว่าเป็นเรื่องที่มีลักษณะตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการสั่งยุติเรื่อง

^๔ระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ข้อ ๑๗ ในกรณีที่เรื่องร้องเรียนใดมีลักษณะตามมาตรา ๓๙ ให้เจ้าหน้าที่รับเรื่องร้องเรียน ทำความเห็นเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณาไม่รับไว้เป็นคำร้อง

นอกจากกรณีตามวรรคหนึ่ง เจ้าหน้าที่รับเรื่องร้องเรียนอาจทำความเห็นเสนอคณะกรรมการ เพื่อพิจารณาไม่รับเรื่องร้องเรียนใดไว้เป็นคำร้องได้หากเรื่องร้องเรียนนั้นมีลักษณะดังต่อไปนี้

(๑) เรื่องที่ข้อเท็จจริงไม่เพียงพอต่อการพิจารณาและไม่สามารถติดต่อผู้ร้องได้ ทั้งการพิจารณาต่อไป จะไม่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนโดยรวม

(๒) เรื่องที่ผู้ร้องประสงค์ขอลถอนเรื่องร้องเรียน ทั้งนี้ การถอนเรื่องร้องเรียนต้องมีหนังสือลงลายมือชื่อผู้ร้องประกอบการพิจารณาด้วย

(๓) เรื่องที่คณะกรรมการเคยพิจารณาแล้ว และไม่ปรากฏหลักฐานหรือข้อเท็จจริงใหม่อันอาจ ทำให้ผลการพิจารณาเปลี่ยนแปลงไป

(๔) เรื่องที่ผู้ได้รับความเสียหายไม่ประสงค์ให้คณะกรรมการตรวจสอบ

(๕) เรื่องอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนด

ในระหว่างการตรวจสอบตามหมวด ๓ หากพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบคำร้องเห็นว่าคำร้องใดมีลักษณะตามวรรคสอง อาจทำความเห็นเสนอคณะกรรมการเพื่อพิจารณายุติเรื่องได้ โดยให้ดำเนินการ ตามข้อ ๓๓ วรรคสี่ ต่อไป

๕. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุม ด้านการคุ้มครองและมาตรฐานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๒๐/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕ จึงมีมติให้ยุติเรื่อง

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์

นางปรีดา คงแป้น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ เศรษฐมาลินี

นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์

นางสาวปิติกาญจน์ สิทธิเดช

นายวสันต์ ภัยหลีกลี้

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

